

בבית המשפט העליון

בש"פ 1276/17

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: עאמר סלמאן

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה במ"ת 617-10-16 שניתנה ביום 6.2.2017 על ידי כבוד השופט אי' פורת

תאריך הישיבה: י"ט בשבט התשע"ז (15.2.2017)

בשם העוררת: עו"ד איתמר גלבפיש; עו"ד מאיה דהאן-חזן;
עו"ד אפרת גרינבוים

בשם המשיב: עו"ד דרור ארד-אילון; עו"ד יוסי ליבנה;
עו"ד אדי אבינעם; עו"ד גיא זאבי

החלטה

1. מונח לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה במ"ת 617-10-16 (כב' השופט א' פורת), אשר הורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני. המשיב – אשר שימש בעת ביצוע המעשים כראש מועצת ג'וליס – נאשם בעבירות של רצח בכוונה תחילה ושיבוש מהלכי משפט.

על פי כתב האישום, האירוע התרחש על רקע עימות שפרץ בין המשיב וחברו. בין השאר, המנוח – מוניר נבואני – איים כי יפגע במשיב. ביום 24.8.2016 התרחשו האירועים מושא כתב האישום. בהתאם לחשיבות העניין, יובאו הדברים כלשונם בכתב האישום. המשיב הגיע בבוקר ברכבו לחניית בניין המועצה. בסמוך לכך הגיע המנוח והחנה את רכבו מאחורי רכב המשיב. בעוד המשיב יושב ברכבו, פנה אליו המנוח כשבידו מקל מעץ וצעק לעברו כי הוא צריך למות. הוא הכה באמצעות המקל בדופן דלת הנהג, בשמשת דלת הנהג ובשמשה הקדמית של הרכב. המשיב, שישב במושב הנהג, שלף אקדח שאותו החזיק ברישיון ודרך אותו. לאחר מכן פתח המנוח את דלת הנהג ובעודו מחזיק במקל קרא לעבר המשיב "אתה גבר, אתה רוצה לירות בי? תירה בי". בשלב זה ירה המשיב לכיוון פלג גופו העליון של המנוח מתוך כוונה להמיתו ולאחר שהחליט לעשות כן. כתוצאה מכך שמת המנוח את המקל והתכופף. המשיב המשיך לירות בו בעודו יוצא מן הרכב, בזמן שהמנוח בגבו אליו ובעוד אדם שלישי מנסה להרחיק את המשיב מהמנוח ולמנוע את המשך הירי. המשיב הוסיף וירה במנוח פעם נוספת בעורפו. בסך הכל ירה בו שבעה כדורים, אשר פגעו בפלג גופו העליון ובראשו.

נתון שאינו שגרתי הקיים בתיק זה הוא חומר הראיות. האירוע התרחש באור יום, מחוץ לבניין המועצה. הוא נקלט במלואו במצלמת וידאו המוצבת במקום – למן הגעת המשיב לחניית בניין המועצה ועד לפינוי זירת האירוע.

בית המשפט המחוזי הורה על שחרור המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד נקבע לעניין הראיות – ובאופן נחרץ יחסית – כי גם אם תתקבל גרסת המשיב במלואה, אין לסייג ההגנה העצמית תחולה בנסיבות העובדתיות של התיק. בית המשפט המחוזי הוסיף כי ספק רב אם יש בראיות שהוצגו כדי ללמד על קינטור מתמשך מצידו של המנוח. לעניין המסוכנות הנשקפת מן המשיב, הודגש כי בנסיבות העניין היא נקודתית ומתוחמת כלפי המנוח, וכי אין עסקינן באדם האוחז באלימות כדרך חיים. על כן נקבע כי קיימת הצדקה לבחון חלופת מעצר. בסופו של דבר נקבע כי המשיב ייעצר עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני.

המשיב סמך את ידיו על הכרעה זו, ואילו המדינה סבורה בערר דנן כי יש לעצור את המשיב מאחורי סורג ובריה עד תום ההליכים. במסגרת הערר התקיימו שני דיונים. הצדדים שטחו בהם את טענותיהם בהרחבה. אתיחס לטענות ככל שהדבר יידרש במהלך הדיון וההכרעה בערר.

2. הסנגור לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה. למעשה, מצילום הווידאו שהוצג ניתן לראות כי המשיב ירה במנוח מספר יריות. תחילה בעודו יושב במושב הנהג ברכבו, ולאחר מכן מספר יריות נוסף. עולה כי המחלוקת בין הצדדים, לפחות בשלב זה, נסובה בעיקר סביב המחשבה הפלילית שנלוותה לירי.

כאמור, נערכו שני דיונים שבהם הציגו הצדדים את טענותיהם. אין זה ראוי כי בית המשפט ייכנס לעובי הקורה יתר על המידה במסגרת הליך המעצר. כך, לא מחוסר רצון אלא מחוסר יכולת. בית המשפט לא שמע עדים, מומחים ועוד. די אם נאמר כי אמנם יש ראיות לכאורה, אך אינני מסכים עם קביעת בית המשפט המחוזי לפיה ניתן לחרוץ גורלות כבר בשלב זה. אף התביעה הציגה את העניין כאילו ברור שהמשיב יורשע ברצח, וכי עוצמת הראיות לכאורה גבוהה. ברם, נחזור ונדגיש כי אין זה נכון לדון בהליך לגופו יתר על המידה. המסגרת מחייבת – בחינת קיומן של ראיות לכאורה ועוצמתן. האירוע מורכב, תרתי משמע, ממספר יריות. יתכן שלא כל היריות ניצבות על אותה מדרגה, מבחינת הדיון בנחיצות הפעולה. עניין זה נכון לשני הכיוונים. בנוסף, ובהתאם לכך, יכולות להתעורר שאלות של קשר סיבתי בין הפעילות האסורה לבין התוצאה. כמובן, אין בכלל האמור משום הבעת עמדה. כפי שצוין, ישנה מחלוקת בין הצדדים, שמידתה רבה יותר לגבי חלק מהיריות. כך, למשל, הירי הראשון מתוך הרכב לעומת הירי האחרון מחוץ לרכב. אסכם כי ישנן ראיות לכאורה, אך ההגנה מעלה טענות הדורשות בירור והכרעה.

3. אכן, העבירה מקימה חזקה סטטוטורית למסוכנות. ואולם, מקובלת עלי עמדת בית המשפט המחוזי בהקשר זה. נסיבות המקרה מצביעות על כך שהמסוכנות הנשקפת מן המשיב פחותה לעומת תיקים אחרים בהם מואשם נאשם ברצח. ניתן לומר כי המסוכנות תלויה נסיבות. המשיב לא הגיע אל המנוח בכוונה לפגוע בו. זאת, גם אם נצא מנקודת ההנחה שהמשיב פעל בצורה בלתי ראויה לאורך כל הדרך – ואינני מביע עמדה בעניין זה.

דא עקא, בכך לא סגי. יש להוסיף ולבחון עילת מעצר נוספת. עילה זו לא זכתה למשקל רב בבית המשפט המחוזי, גם מפני שבאותו שלב המדינה התמקדה יותר בשאלת המסוכנות. עילה זו היא התחמקות מהליכי השפיטה. על כך הושם עיקר המשקל בערר שלפני. באי כוח המדינה הדגישו, בין השאר, כי קיימות אינדיקציות קונקרטיות לכך שלמשיב "אופי מניפולטיבי", המחזקות את החשש לכך שינסה

להימלט מאימת הדין: פעולות שנקט, לכאורה, לשם "העלמת" האקדח שבו בוצע הירי והטלפון הנייד שהיה ברשותו. הסניגור מתנגד לטענות אלה, עובדתית ומשפטית. אך זו אינה הנקודה העיקרית. הדגש המרכזי הוא בכך שהמשיב התגורר בעבר בארגנטינה במשך שש שנים. הוא הקים שם חברה לשירותי אבטחה. הוא אזרח ארגנטינאי ויש לו קרובי משפחה בארגנטינה. עולה עוד כי בנו של המשיב העיד כי הוא נוסע בכל קיץ לארגנטינה. להשלמת התמונה, לישראל אין הסכם הסגרה עם ארגנטינה. הסניגור, לעומת זאת, הסתייג מעוצמתה של עילה זו. הוא הדגיש כי זיקתו של המשיב לארגנטינה היא "ישראלית", מתוקף תפקידים שמילא במדינה זו עבור מדינת ישראל. לכן, לשיטת הסניגור, לא יעלה על הדעת כי המשיב יימלט לארגנטינה תוך הפרת אמונו למדינה, ואין זה צודק שעל רקע נכונותו לתרום למדינה תטען זו כי ישנו חשש לבריחה. באי כוח המדינה השיבו לטענה זו כי יש לבחון את המקרה לפי נסיבותיו נכון להיום – הסיכונים שבפניהם ניצב המשיב אל מול סיכוייו. עוד טען הסניגור כי אין כל אינדיקציה לכך שהמשיב מעוניין להימלט מהדין, והוא אף הסגיר את עצמו שעות ספורות לאחר הירי.

4. ההכרעה אינה קלה. פנים לה לכאן ולכאן, כפי שהיטיבו באי-כוח שני הצדדים לטעון. ברם, בסופו של דבר דומני כי בנסיבות העניין המשקל המכריע מצוי בחומרת העבירה ובמבחן המשפטי שנקבע: "קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר" (סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים). היינו, יש להוכיח יסוד סביר לחשש. לא נדרשת הוכחה ברמת שכנוע גבוהה מכך. לנוכח זאת, יש לקבל את עמדת המדינה.

קיימות ראיות לכאורה. כשם שלגבי חלק מהיריות עולות, על פני הדברים, סוגיות משפטיות הדורשות הכרעה – כך, לכאורה, לגבי חלק אחר של היריות עומד קו ההגנה בפני משוכה גבוהה יותר, בכל הקשור לטענת ההגנה העצמית. ובאשר לחלופת המעצר, סעיף 21 לחוק המעצרים קובע מארג נורמטיבי: "בית המשפט לא יתן צו מעצר לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן... לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה". סעיף 22(א) לחוק המעצרים מוסיף חוט נוסף למארג זה, בקבעו כי בית המשפט רשאי "להורות כי חלק החזקת העצור במקום מעצר, ימצא העצור... בתנאי פיקוח אלקטרוני... [אם] בנסיבות המקרה מעצר בפיקוח אלקטרוני יאפשר את השגת תכלית המעצר". אכן, המשיב מילא תפקידים ציבוריים. הוא נעדר הרשעות קודמות. אך הוא מואשם בעבירת המתה. האם ניתן לשלול, בנסיבות העניין כולו, את החשש להימלטות מהדין? ממכלול הנסיבות

עולה כי אין זה המצב. המעצר בפיקוח אלקטרוני – על הרכיב האנושי שבו – אינו פתרון הרמטי. היה והמשיב יחליט בשלב מסוים במשפט כי ברצונו להימלט מהארץ, נראה כי ביכולתו לממש רצון זה. כאמור, קשה להעריך האם זהו רצונו. המשיב קשור למדינה. אך בסופו של שיקול, החשש להימלטות קיים בעוצמה שמלמדת על כך שהחלופה של פיקוח אלקטרוני אינה חזקה דייה. על רקע זה נחבר בין המבחנים. ונדגיש – אין מחלוקת על כך שהמשיב הוא זה שגרום למות המנוח. אף נראה לכאורה כי לפחות חלק מהיריות משתלב בעמדת המדינה. כך, למצער, בכל הנוגע לביצוע עבירת המתה.

5. יש לקוות שהמשפט לא יארך זמן רב. מהדיון בהליכי המעצר ומעיון בחומר החקירה נדמה כי הצדדים יכולים להגיע להסכמות שונות. כמו כן מומלץ, ככל שיש צורך בחוות דעת בנושאים מסוימים, שאלה תערכנה בהקדם. כך או אחרת, דעתי היא כי יש להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי, ולקבל את הערר.

הערר מתקבל. החלטת בית המשפט המחוזי כי המשיב ייעצר עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני בטלה. המשיב ייעצר עד תום ההליכים המשפטיים בבית מעצר.

ניתנה היום, כ"ז בשבט התשע"ז (23.2.2017).

ש ו פ ט